

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Radka Samková

Přestupky proti občanskému soužití

Vliv neurčitých právních pojmů na srozumitelnost právní úpravy pro příslušníky

Policie ČR

Bakalářská práce

Olomouc 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Přestupky proti občanskému soužití*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 6. 3. 2021

.....
Radka Samková

Obsah

Úvod	4
1 Právní úprava přestupků proti občanskému soužití.....	6
2 Skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití	8
2.1 Přestupek dle §7 odstavce 1 písm. a), §7 odst. 2 písm. a)	8
2.2 Přestupek dle § 7 odstavce 1 písm. b).....	13
2.3 Přestupek dle §7 odstavce 1 písm. c), §7 odst. 2 písm. b)	16
3 Postup před zahájením řízení o přestupku.....	20
3.1 Oznamování přestupku	21
3.2 Oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech.....	23
3.3 Součinnost.....	25
3.4 Odložení věci	26
4 Vybrané otázky z dotazníku k bakalářské práci.....	27
4.1 Otázka č. 2, č. 3 a č. 5	27
4.2 Komparace otázky č. 1 a č. 6	29
4.3 Otázky č. 7 – 9.	30
Závěr.....	33
Seznam literatury	35

Úvod

Bakalářská práce *"Přestupky proti občanskému soužití"* je zaměřená zejména na posouzení stavu účinné právní úpravy vybraných přestupků proti občanskému soužití, dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých přestupcích“). Cílem mojí bakalářské práce je především zjistit, zda to, že právní úprava obsahuje neurčité právní pojmy jako „hrubé jednání“, „hrubá urážka“ nebo „schválnost“, má na právní úpravu tak značný vliv, že způsobuje její nesrozumitelnost, nebo zda judikatura natolik vhodně doplňuje právní úpravu, že již nemůžeme hovořit o neurčitých právních pojmech, neboť jejich význam je v kontextu právní normy jasný.

Kladu za cíl také posoudit, jestli právní úprava obsahující několik neurčitých právních pojmů je faktorem, jež negativně ovlivňuje výkon služby policistů, protože je těžko uchopitelná. Policisté sloužící na obvodních odděleních oznamují podezření o spáchání přestupku uvedených v § 7 odst. 1 a 2 zákona o některých přestupcích příslušnému správnímu orgánu a jsou tedy zpravidla první, kdo se musí potýkat s přiřazením nejvhodnější skutkové podstaty pro konkrétní protiprávní jednání. Před tím, než je přestupek oznámen příslušnému správnímu orgánu, musí policisté zjistit okolnosti možného spáchání přestupku a po získání dostatečných informací o daném skutku, je jejich úkolem kvalifikovat jednání. Právě určení skutkové podstaty může být složité s ohledem na nejasnost některého ustanovení zákona obsahujícího neurčitý právní pojem.

Poslední otázkou, kterou se budu zabývat, je četnost využívání judikatury i komentované literatury policisty ze základních útvarů Policie ČR, stejně jako jejich subjektivní názory na přínos judikatury k určení mezí neurčitého právního pojmu v § 7 zákona o některých přestupcích, též zda jim byl podán dostatek informací o problematice neurčitých právních pojmů nebo např. zda by měli zájem o školení k využití judikatury. Policisté odpovídali na otázky prostřednictvím dotazníku, jehož vyhodnocení a grafické znázornění odpovědí je součástí této bakalářské práce.

Strukturálně se bakalářská práce člení na čtyři kapitoly, s tím, že v první kapitole pomocí deskriptivní metody popíši vznik právní úpravy a místo zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích v právním řádu České republiky. Dále se budu věnovat již pouze ustanovení o přestupcích proti občanskému soužití, struktuře § 7 a stručně definuji pojem občanské soužití. Druhá kapitola tvoří stěžejní část práce, kde se věnuji skutkovým podstatám přestupků proti občanskému soužití uvedených v § 7 odst. 1 a 2 zákona o některých přestupcích a výkladu konkrétních neurčitých právních pojmů, k čemuž užívám judikaturu a komentáře, abych získala

odpověď na výzkumnou otázku, zda způsobují neurčité právní pojmy nesrozumitelnost právní úpravy. Třetí kapitola pojednává o postupu před zahájením řízení o přestupku, přičemž pro tuto práci je důležitá zejména problematika oznamování přestupku orgánem Policie ČR. Ve čtvrté kapitole vyhodnotím výsledky dotazníku, na který odpovědělo 61 policistů z obvodních oddělení napříč Českou republikou. Otázky jsou koncipovány tak, aby přinesly co nejpřesnější odpověď na to, zda policistům existence neurčitých právních pojmů v praxi ztěžuje výkon služby. K dosažení cíle bakalářské práce, resp. odpovědí na výzkumné otázky, je užitá zejména metoda popisná, analytická, metoda dotazníkového šetření a metoda kritického hodnocení vlivu neurčitých právních pojmů na právní úpravu přestupků proti občanskému soužití.

Považuji za nutné zdůraznit, že rozsah bakalářské práce mi neumožňuje věnovat se blíže definicím pojmů přestupku, občanského soužití a skutkové podstaty přestupku včetně jejich jednotlivých znaků, ačkoliv znalost výše uvedených pojmů se předpokládá. Bakalářská práce také nemá za cíl popsat řízení o přestupku, prostor je věnován ale postupu před zahájením řízení, který je stěžejní pro práci policie na úseku přestupku proti občanskému soužití.

1 Právní úprava přestupků proti občanskému soužití

Na rekodifikaci správního trestání jsme čekali velmi dlouho, projednání návrhu nové právní úpravy ustoupilo zejména přijetí trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.¹ Návrh zákona byl schválen Poslaneckou Sněmovnou, avšak Senát měl k návrhu zákona výhrady a vrátil ho zpět s pozměňovacími návrhy. Ve znění schváleném Senátem byl přijat i Poslaneckou sněmovnou a podepsán prezidentem. Zákon nabyl platnosti 3. srpna 2016, kdy byl vyhlášen ve Sbírce zákonů. Spolu se zákony č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.²

Nová právní úprava přestupků proti občanskému soužití, která je nyní obsahem § 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, nenabyla oproti původní právní úpravě § 49 zákona č. 200/1990 Sb. mnoha obsahových změn. Co se ale změnilo, je jejich uspořádání vzhledem k subjektu přestupku. Jako odpověď na požadavek praxe byla zařazena odpovědnost právnické osoby a fyzické osoby podnikající, o které byl rozšířen okruh subjektů.³ K této skutečnosti důvodová zpráva uvádí: „*Podnikající fyzické osoby či osoby právnické se mohou při své činnosti často dostávat do pozic, kdy se jejich jednání jeví vůči slabší straně jako diskriminační - tzn. je zde například zvýšený zájem na ochraně práv příslušníků národnostních menšin a ochraně různých skupin obyvatelstva před jakoukoliv formou diskriminace - proto byly dvě skutkové podstaty rozšířeny i na podnikající fyzické osoby a právnické osoby.*“⁴

„*V ustanovení § 7 jsou definovány přestupky, které reagují na některé konfliktní situace v mezilidských vztazích, např. hádky mezi příbuznými, vyhrožování, šikanu, pomluvy či velmi časté sousedské spory.*“⁵ Právní úprava chrání občanské soužití, které je zde druhovým objektem. Individuálním objektem je konkrétní zájem vyjádřený v jednotlivých písmenech a bodech.⁶

§ 7 zákona č. 251/2016 Sb. je rozdělen do několika odstavců. První odstavec obsahuje hmotněprávní úpravu přestupků, jejichž pachatelem může být pouze fyzická osoba, naopak

¹ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní trestání. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 15 – 16.

² Tamtéž.

³ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1053.

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/209403/1/2#pa_7>.

⁵ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 148.

⁶ Tamtéž.

druhý odstavec zahrnuje přestupky, kterých se může dopustit výlučně právnická osoba. Přestupky obou odstavců obsahují velmi podobné jednání, ale byly rozděleny do jednotlivých odstavců. Díky tomu právní úprava zůstala přehledná. Pachatelem přestupku podle odstavce třetího může být kromě výše zmíněných osob i fyzická osoba podnikající. Odstavec číslo čtyři obsahuje horní hranice pokut, které lze uložit za spáchání přestupku proti občanskému soužití a následující odstavec zase zvýšené sazby pokuty za jejich opakované páchaní. Šestý odstavec připouští vedle pokuty uložit i ochranné opatření a zároveň vymezuje podmínky využití tohoto institutu pro § 7. Odstavec sedm se věnuje problematice souhlasu se zahájením a pokračováním řízení. Nakonec odstavec osmý ukládá povinnost správnímu orgánu pokusit se obviněného a poškozeného, kterému bylo ublíženo na cti, usmířit.

Pojem občanské soužití se řadí, stejně jako např. pojmy hrubé jednání, schválnost či ublížení na cti, k neurčitým právním pojmům. „*Obvykle jím míníme určitý souhrn pravidel chování lidí, jejichž zachování je podle obecného názoru nutnou podmínkou spořádaného, harmonického soužití.*“⁷ Narušení občanského soužití je obligatorním znakem přestupku proti občanskému soužití. Tato pravidla mohou být psaná i nepsaná, jde o určité standardy slušnosti, které mají být ve společnosti dodržovány, aby se předešlo vzniku újmy na právech dotčených osob. Jestliže dojde k porušení těchto pravidel, dochází k porušení nebo ohrožení občanského soužití.⁸ Vychází se z předpokladu respektování práv ostatních jedinců ve společnosti a zároveň předpokladu obvyklosti, tj. že dodržování konkrétních pravidel je v dané společnosti obvyklé.

Osoba se může dopustit přestupku dle § 7 svým zaviněným jednáním, kterým současně naplní znaky přestupku. K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek, dle § 15 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., je potřeba zaviněného jednání a nestanoví-li zákon, že je potřeba úmyslného zavinění, postačí zavinění nedbalostní.⁹ Nejvyšší správní soud ale k zavinění také uvedl, že: „*vzhledem k povaze tohoto činu je však vyloučena nedbalost nevědomá; jinými slovy, přestupku formou hanlivého výroku se dopouští pouze ten, kdo si může být vědom, že jeho výrok v dané situaci, v dané skupině obyvatel, tedy v celkovém společenském kontextu, může být hanlivý*“¹⁰

⁷ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 148.

⁸ Tamtéž.

⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2010, čj. 5 As 76/2009 – 69.

2 Skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití

2.1 Přestupek dle §7 odstavce 1 písm. a), §7 odst. 2 písm. a)

Tato ustanovení vymezují přestupky, kterých se může dopustit nepodnikající fyzická osoba či právnická osoba způsobem, že: „jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí“¹¹. Důvodem k zavedení odpovědnosti právnické osoby byl fakt, že v některých případech se spolky nebo jiné právnické osoby dopouštěly jednání, které jevílo znaky ublížení na cti nebo nepravdivého obvinění z přestupku, a ačkoliv byly naplněny znaky skutkové podstaty, vyjma subjektu, i materiální znak – tedy škodlivost, nebylo možné takové jednání za protiprávní označit a postihovat ho.¹² Přestupek ublížení na cti, naopak, nelze spáchat na právnické osobě neboť právo na ochranu cti je garantováno pouze fyzickým osobám.¹³ Právnická osoba ale požívá obdobnou ochranu v podobě práva na ochranu dobré pověsti, zakotvenou v § 135 odst. 2 Občanského zákoníku¹⁴: „*Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.*“¹⁵

Objekt

V písmenech a) odstavců jedna a dvě § 7 je chráněna čest člověka, která je zde individuálním objektem. Právo na čest je garantováno každé fyzické osobě. Jde o právo osobnostní, které je garantováno čl. 10 Listiny.¹⁶ Význam slova čest a jakým způsobem ji chránit nelze jednoznačně určit. Je vždy nutno posuzovat podmínky, ve kterých k ublížení na cti mělo dojít a jaké mělo dopady na poškozeného. K platné právní úpravě chránící čest jedince v § 7 Zákona o některých přestupcích je možné obdobně použít judikaturu k předcházející právní úpravě. „*Pojmovým znakem přestupku ublížení na cti podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, není pronesení hanlivého výroku před větším množstvím lidí, je jím však skutečnost, že se jedná o výrok urážlivý nebo zesměšňující; a dále povědomost pachatele o tom, že se v dané situaci a v dané skupině obyvatel, tedy v celkovém společenském kontextu, jedná o výrok hanlivý.*“¹⁷ Čest jednotlivce je pak definována právní větou Ústavního

¹¹ §7 odst. 1 písm. a, § 7 odst. 2 písm. a, zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

¹³ § 81 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1054.

¹⁵ § 135 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁶ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 155.

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1.2007, č. j. 2 As 60/2006 – 53.

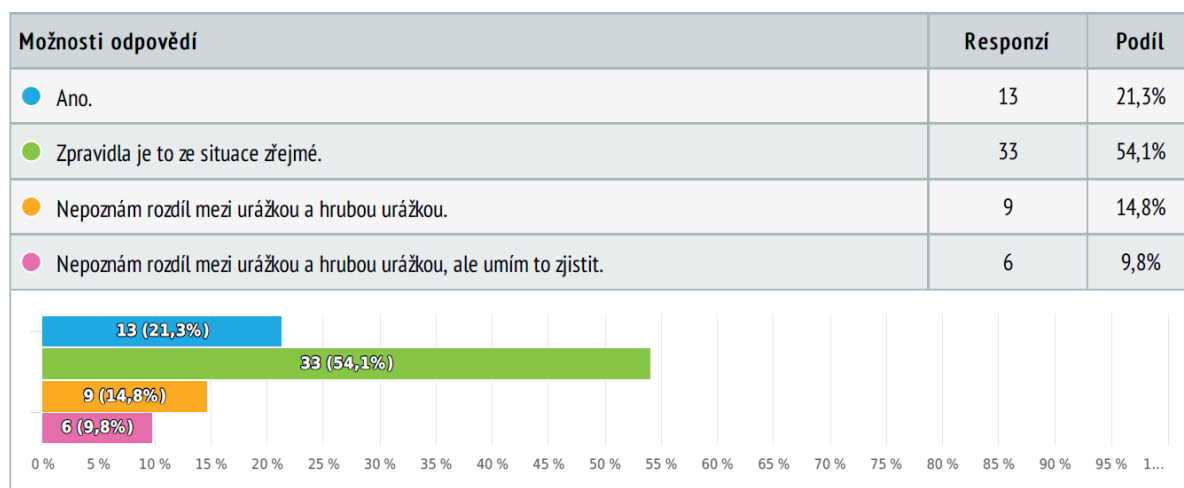
soudu: “Čest je také integrální a důležitou součástí důstojnosti člověka. Formuje rovněž základ mnoha rozhodnutí činěných členy demokratické společnosti, která jsou fundamentální pro její dobré fungování.”¹⁸

Oproti původní právní úpravě přestupku ublížení na cti či nactiutrhání, kterou upravoval § 49 odst. 1 písm. a zákona č. 200/1990 Sb. přibýlo kritérium hrubé urážky. Dle nové úpravy přestupků tudíž nepostačí pouhá urážka, aby bylo osobě ublíženo na cti, ale fyzická či právnická osoba musí osobu vůči níž její jednání směřuje urazit hrubě.

V dotazníku jsem věnovala rozlišení pojmů urážka a hrubá urážka otázku č. 10, kdy jsem se policistů ze základních útvarů dotazovala na to, zda jsou schopní rozpoznat meze hrubé urážky v konkrétní situaci při výkonu služby. Z celkového počtu dotázaných policistů 85,2 % uvedlo, že pozná, co se rozumí hrubou urážkou (21,3 %) nebo že je hranice mezi těmito pojmy při situacích, které řeší zpravidla zřejmá (54,1 %), popřípadě si to umí najít (9,8 %). 14,8 % respondentů naproti tomu uvedlo, že nepozná rozdíl mezi urážkou a hrubou urážkou a tyto rozdíly si ani neumí najít. Z průzkumu můžeme dovodit, že většina dotázaných ví, jaké intenzity při páchání přestupku ublížení na cti hrubou urážkou je zapotřebí, aby byla naplněná skutková podstata tohoto přestupku proti občanskému soužití.

10 Přestupek ublížení na cti lze spáchat jen zesměšněním nebo hrubou urážkou. V praxi poznám, co se rozumí hrubou urážkou...

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 1, Zdroj: autor

Nová právní úprava reagovala na požadavek praxe, aby nedocházelo k administrativnímu zatěžování správních orgánů. Byly totiž projednávány i přestupky,

¹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 11.11.2005, č.j. I ÚS 453/03.

keré nemají zásadní dopad v osobní sféře toho, vůči němuž výrok směřuje a nemá tudíž ani potřebnou míru společenské škodlivosti.¹⁹ „Musí však jít o výrok, který překračuje svou intenzitou pouhou nevhodnost, výrok dehonestující a hrubě urážlivý z objektivního hlediska (dle obecného názoru a přesvědčení jej lze označit za intenzivnější než výrok nevhodný).“²⁰ Smyslem přestupku tedy není, zjednodušeně řečeno, řešit jakékoliv společensky nevhodné chování, kterým je osoba uražena na cti, nýbrž jen to, které je krajně nevhodné. K zodpovězení otázky, jestli konkrétním výrazem či jednáním došlo k nactiutrhání, není možné deklarovat dle nějakého objektivního měřítka.²¹ Naopak co za hrubou urážku považovat lze, není jednoduché stanovit a je potřeba ho zkoumat vždy vzhledem k situaci a okolnostem. „Může jít například o výrazy typu „parchant“, „coura“, „kretén“ nebo třeba „lidská zrudá (...) Naopak se lze domnívat, že hrubou urážkou zřejmě nebude např. nesprávné oslovení muže či dámy nebo neoslovení konkrétního jedince jeho vysokoškolským titulem, byť zajisté o projev neúcty jde.“²² Za urážku na cti je možno patrně považovat jakýkoliv čin, kterým je nebo může být snížena důstojnost člověka, a tak i jeho společenský status.

Nastavení jednotného měřítka, podle kterého by šlo každý útok do integrity člověka posuzovat vždy stejně, není dost dobře možné pro tak rozsáhlou a rozmanitou škálu jednání. Nutné je také neporušit právo na svobodu projevu a odlišovat kritiku i sarkasmus od jednání směřujícího k ublížení na cti. *Přestupkem může být pouze čin protiprávní (nedovolený), proto projevem učiněným v mezích čl. 17 Listiny základních práv a svobod není možno naplnit znaky skutkové podstaty přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, byť by byl takový projev objektivně ironický či sarkastický a konkrétní osoba by se jím cítila být uražena či zesměšněna, neboť ironie, sarkasmus, vtip a výsměch patří ke svobodě projevu stejně jako právo svobodně se projevovat patří k demokratickému právnímu státu.*²³ Účinným nástrojem se zde jeví test proporcionality, kterým se vyhodnotí celá situace v kontextu všech okolností.²⁴ „Pokud jde o hodnotící soudy, i přehánění a nadsázka, byť by byly i tvrdé, nečiní samy o sobě projev nedovoleným. Ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a podjatost kritika nedovolují samy o sobě učinit závěr, že kritik vybočil z projevu, který lze označit

¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/209403/1/2#pa_7>.

²⁰ Tamtéž.

²¹ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 156-157.

²² Tamtéž, s. 151.

²³ Sbírnka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, publikační č. 1843/2009.

²⁴ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 153.

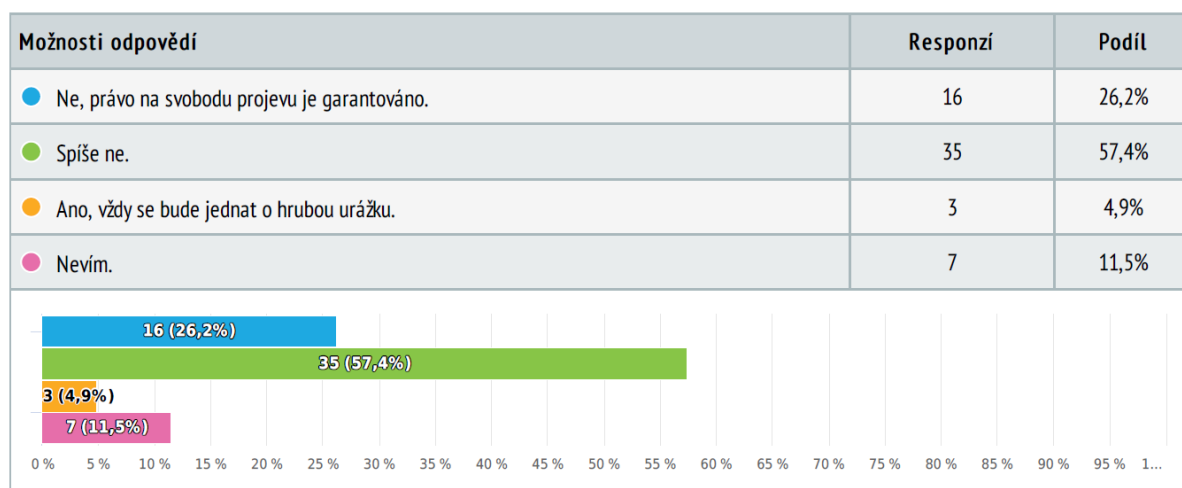
za přiměřený.²⁵ Hodnotící výrok je vyjádřením subjektivního názoru jednotlivce, který byl dán najevo na základě jeho subjektivních pohnutek a kritérií. Nevýhodou tedy je, že ho nelze nijak dokázat. Možné je ovšem zjistit, zda je založený na pravdivé informaci a jestli je primárním cílem kritiky popsat skutečný stav či zneuctit konkrétní osobu.²⁶

Na základě nalezené judikatury jsem v dotazníku formulovala otázku: „Mohou být přehánění, nadsázka či sarkasmus považovány samy o sobě za hrubou urážku?“ a cílem bylo zjistit do jaké míry jsou policisté ztotožnění ve svých názorech s příslušnou judikaturou. 26,2 % respondentů přímo potvrdilo názor Nejvyššího správního soudu, tedy že ironie, sarkasmus, vtip a výsměch patří ke svobodě projevu. Více než polovina dotazovaných, konkrétně 57,4 %, se kloní k tomu, že sarkasmus, ironie či vtip spíše nemohou být samy o sobě považovány za hrubou urážku, naproti tomu 4,9 % policistů takový projev beze všeho za hrubou urážku. 11,5 % pak na otázku odpovědělo, že neví.

Plně se ztotožňuji s judikátem Nejvyššího správního soudu, a to zejména proto, že správní úřady by neměly být zatěžovány řízením o takových přestupcích, které zjevně postrádají opodstatnění. Často se jedná pouze o krizi v mezilidských vztazích, kdy občané nejsou schopni respektovat a přijmout názor „protistrany“.

11 Mohou být přehánění, nadsázka či sarkasmus považovány samy o sobě za hrubou urážku?

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 2, zdroj: autor

Objektivní stránka

²⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, č.j. I.ÚS 453/03.

²⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2005, č. j. IV.ÚS 146/04.

Objektivní stránka spočívá v jednání pachatele, který jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo jiným způsobem hrubě urazí; následkem tohoto chování je porušení nebo ohrožení objektu v příčinné souvislosti s jeho jednáním. Můžeme tedy říct, že naplnit znak objektivní stránky lze dvěma způsoby: zesměšněním nebo hrubou urážkou; zákon jinou alternativu, v podobě např. „jiného obdobného způsobu“, nepřipouští. I užití nadávky v reakci na urážky protistrany je nutno považovat za jednání, kterým může být naplněná skutková podstata. Zde hovoříme o „protiurážkách“, které zcela určitě nemohou být považovány za způsob nutné obrany.²⁷

Od přestupku ublížení na cti nutno ovšem rozlišovat: 1) urážlivé napadení úřední osoby, které ale musí souviset s konkrétním správním řízením či 2) přímo v souvislosti s výkonem veřejné moci. Jestliže jednání pachatele spočívá v tom, že učiní ve správním řízení hrubě urážlivé podání a tím ztěžuje postup správního orgánu, jedná se o pořádkový delikt dle § 62 odst. 2 Správního řádu²⁸, přičemž: „*Pro uložení pořádkové pokuty podle § 62 odst. 2 správního řádu z roku 2004 není třeba, aby byl hrubě urážlivým podáním současně též závažně ztížen postup v řízení podle prvního odstavce tohoto ustanovení.*“²⁹ Pokud osoba jedná s despektem k výkonu veřejné moci, jedná se o přestupek proti veřejnému pořádku ve smyslu § 5 odst. 1 písm. b zákona o některých přestupcích – znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci. „*Daná skutková podstata je speciální vůči přestupku ublížení na cti, rozdíl je v objektu, kdy objektem přestupku ublížení na cti je osobnost člověka, a nikoli řádný výkon veřejné moci.*“³⁰

Subjekt

Subjektem přestupku může být jakákoliv nepodnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, která svým jednáním naplní znaky přestupku. Tedy i politická strana, hnutí či územní samosprávný celek.³¹ Zákon nevyžaduje žádnou speciální vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele. Hovoříme zde tedy o subjektu obecném.

²⁷ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 159.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2013, čj. 8 As 16/2012-52.

³⁰ KUDLÍK, Leoš. Znevážení postavení úřední osoby jako nový přestupek [online]. iurium.cz, 3.8.2017 [cit. 23. dubna 2020]. Dostupné na: <<https://www.iurium.cz/2017/08/03/znevazeni-postaveni-uredni-osoby-jako-novy-prestupok/>>.

³¹ ÚSC může být pachatelem pouze za předpokladu, že nejde o výkon vrchnostenské veřejné správy.

Subjektivní stránka

Jednání osoby, které směřuje k naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, může mít pouze nedbalostní formu, není zde vyžadováno zavinění úmyslného. U právnické osoby se zavinění nezkoumá.

2.2 Přestupek dle § 7 odstavce 1 písm. b)

Přestupek dle § 7 odstavce 1 písm. b) fyzická osoba spáchá, jestliže jinému ublíží na zdraví. Oproti předchozí právní úpravě tato skutková podstata nedoznala změn, kromě těch formálních. Dříve sice existovaly v zákoně č. 200/1990 Sb. dvě skutkové podstaty ublížení na zdraví, které se od sebe odlišovaly prakticky jen v zavinění, nicméně ještě před rekodifikaci přestupkového práva stihli zákonodárci tyto dva přestupky sjednotit.³² Tato podoba právní úpravy ublížení na zdraví byla následně přetransformována do nově vzniklého zákona č. 251/2016 Sb.

Objekt

Zdraví je zde objektem individuálním a je chráněno hned několika právními předpisy, což je velmi důležité právě proto, že zdraví má každý člověk pouze jedno. Z vnitrostátních předpisů je to zejména Listina základních práv a svobod nebo Občanský zákoník, který také v § 91 stanoví nedotknutelnost člověka. Zdraví ovšem nelze zaměňovat se stavem organismu bez přítomnosti nemoci či vady. Člověk, který je zde hmotným předmětem útoku může mít i porušené zdraví, ale nemusel na něm být nutně spáchán přestupek.³³ Rozhodující je stav před zraněním – nejedná se tedy o stav absolutního zdraví.³⁴ Definice byla Světovou zdravotnickou organizací stanovena jako stav fyzické, psychické, sociální a estetické pohody.

Objektivní stránka

Přestupku podle § 7 odstavce 2 písm. b) se dopustí fyzická osoba tím, že jinému ublíží na zdraví. Pro definici pojmu „ublížení na zdraví“ musíme sáhnout do Trestního zákoníku, což potvrzuje i judikatura. Zde totiž najdeme dvě obdobné skutkové podstaty, které se od přestupku liší zejména intenzitou porušení objektu.³⁵ „Ublížením na zdraví se rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života

³² STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 161.

³³ Tamtéž.

³⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 882.

³⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1058.

poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření.“³⁶ Rozdíly nutno hledat v trvání stavu, který poškozenému znesnadňuje obvyklý způsob života, ten je u přestupku, na rozdíl od trestného činu, krátkodobý. Rozdíl mezi trestným činem ublížení na zdraví a přestupkem proti občanskému soužití, kterého se pachatel dopustí ublížením na zdraví je mimo jiné v tom, že pachatel trestného činu jinému způsobí „ublížení na zdraví“, zatímco pachatel přestupku způsobí „drobné ublížení za zdraví“.³⁷ Každý možný případ ublížení na zdraví je nutno zkoumat v kontextu všech významných skutečností – jaké tělesné nebo duševní funkce byly porušeny, jakým způsobem byl znesnadněn způsob a na jak dlouho byl poškozený takto omezen v běžném životě. Zejména na základě délky zotavování se z jednání pachatele, je možné stanovit, zda se jedná o přestupek nebo trestný čin.³⁸ Klíčovým faktorem může být také délka pracovní neschopnosti, která by u přestupku neměla přesáhnout sedm dní stejně tak i doba, po kterou je poškozený zotavuje.³⁹ Nutno uplatnit zásadu subsidiarity trestní represe např.: „*trestněprávní odpovědnost pachatele a důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného předpisu.*“⁴⁰ Dle NSS má být ublížení na zdraví kvalifikováno jako přestupek zejm. při kousnutí zvířetem či ublížení na zdraví v podobě oděrek a modřin.⁴¹

Skutková podstata ublížení na zdraví obsahuje také ublížení na zdraví zohyzděním. „*Podstatou zohyzdění jsou především kosmetické vady a defekty. O zohyzdění nejde, je-li snadno odstranitelné jednoduchou operací. Změny, které sem řadíme, se budou týkat hlavně obličeje (deformace nosu, ztráta hrotu nosu, jizvy apod.)*“⁴² U zohyzdění je rovněž potřeba zkoumat do jaké míry bylo ztíženo společenské a pracovního uplatnění jedince, ačkoliv jde spíše o vady kosmetické, které mohou podněcovat okolí k urážkám či negativním postojům, převážně nejsou překážkou vlastního pracovního výkonu. Jako příklad lze uvést ztrátu trvalých předních zubů.⁴³ Plat, že pojem „ublížení na zdraví“ je pojmem právním, rozhodování tedy

³⁶ § 122 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 11. 2002, č. j. 7 Tdo 879/2002.

³⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1059.

³⁹ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 162.

⁴⁰ Rozsudek krajského soudu v Praze ze dne 22.1.2018, č. j. 10 Tdo 70/2018 – 71.

⁴¹ Viz NSS 4 As 40/2007, NSS 4 As 56/2003.

⁴² Rozbor a zhodnocení výsledků prověrky rozhodování některých okresních soudů o trestných činech ublížení na zdraví podle § 221 a § 222 tr. zák. ve II. pololetí 1964, projednaného a schváleného plénem Nejvyššího soudu dne 2. července 1965, č. j. Pls 5/65.

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3.3.2011, č. j. 4 Tdo 163/2011 – 27.

nepřisluší lékařům, nýbrž správnímu orgánu. Lékařský posudek, kterým jsou popsána zranění poškozeného, však může být použit jako důkazní prostředek ve správním řízení.⁴⁴

Za ublížení na zdraví však nelze považovat jakýkoliv zásah, který vyvolá stav, jež znesnadňuje obvyklý život a nemůže se jednat jen o subjektivní pocit poškozeného. Důležité také je, aby nebylo každé ublížení na zdraví, které nevykazuje potřebnou míru společenské škodlivosti považováno za přestupek.⁴⁵ Porucha zdraví nebo onemocnění musí být v příčinné souvislosti s jednáním pachatele, tzn. že taková porucha zdraví by nenastala nebo nenastala způsobem jakým nastala bez pachatelova jednání.

O přestupek se tedy bude jednat v případě lehké formy ublížení na zdraví, která si zpravidla vyžádá lékařské ošetření jako zašití rány nebo aplikaci dezinfekce apod., nicméně k ošetření vůbec nemusí dojít, aby čin byl následně kvalifikován jako přestupek. Postačí, že dojde ke ztížení života poškozeného.

Subjekt

Ke spáchání přestupku ublížení na zdraví není zákonem vyžadována žádná zvláštní vlastnost, způsobilost ani postavení. Subjekt ale může být pouze fyzická osoba, která nepodniká. Vyloučeny jsou tedy všechny právnické osoby i fyzické osoby podnikající.

Subjektivní stránka

Přestupek lze spáchat jak z nedbalosti, tak úmyslně. V případě úmyslného zavinění by se pak mohlo jednat o trestný čin ublížení na zdraví dle § 146 nebo § 146a trestního zákoníku.⁴⁶

Majitel zvířete nebo osoba již bylo zvíře svěřeno musí vyvinout větší míru opatrnosti, aby předešel následku, tedy ublížení na zdraví.⁴⁷ „Nejvyšší správní soud dodává, že vlastník, případně ten, komu vlastník psa svěří (tak tomu bylo v posuzovaném případě), je povinen psa zajistit takovým způsobem, aby zabezpečil ochranu okolí, zejména ostatních osob. Pokud stěžovatel neprovedl potřebná opatření, kterými by minimalizoval možné agresivní chování psa a případné negativní následky takového chování (v praxi se jedná zejména o použití košíku a vodítka), pak lze konstatovat, že neučinil veškerá možná opatření, aby zabezpečil ochranu ostatních osob před útokem psa, ačkoli věděl, že pes může být útočný a agresivní, čímž naplnil znaky vědomé nedbalosti.“⁴⁸ Vždy je ale potřeba zkoumat konkrétní situaci včetně všech okolností – zejm. bylo-li vůbec možné kousnutí psem předejít. V takovém případě by jistě bylo

⁴⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 883.

⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2010, č. j. 9 As 88/2010 – 89.

⁴⁶ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 883.

⁴⁷ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2013, čj. 1 A 20/2011-29.

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, čj. 4 As 40/2007-53.

důležitými okolnostmi to, jestli byl pes na vodítku a pod kontrolou, zda měl náhubek. Vedle chování majitele psa je důležité i chování poškozené osoby, která se mohla svým jednáním vystavit nebezpečí ať už vědomě nebo nevědomě, typicky tím, že se k němu sehnula s úmyslem ho pohladit.

2.3 Přestupek dle §7 odstavce 1 písm. c), §7 odst. 2 písm. b)

V písmenu c) jsou obsaženy skutkové podstaty přestupků, jichž se může dopustit fyzická osoba nepodnikající svým úmyslným jednáním, kterým naruší občanské soužití tak, že: 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví, 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku, 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. U přestupků právnických osob jde o rozčlenění obdobné s výjimkou absence jednání uvedeného v bodě 1 a bez ohledu na zavinění.⁴⁹

Objekt

Přestupku se zle dopustit hned několika způsoby. Ve všech bodech odstavce 1 písmene c) a odstavce 2 písmene b) jsou skutkové podstaty chránící občanské soužití před různými zásahy, které lze způsobit jednáním vyjádřeným v těchto ustanoveních.

Objektivní stránka

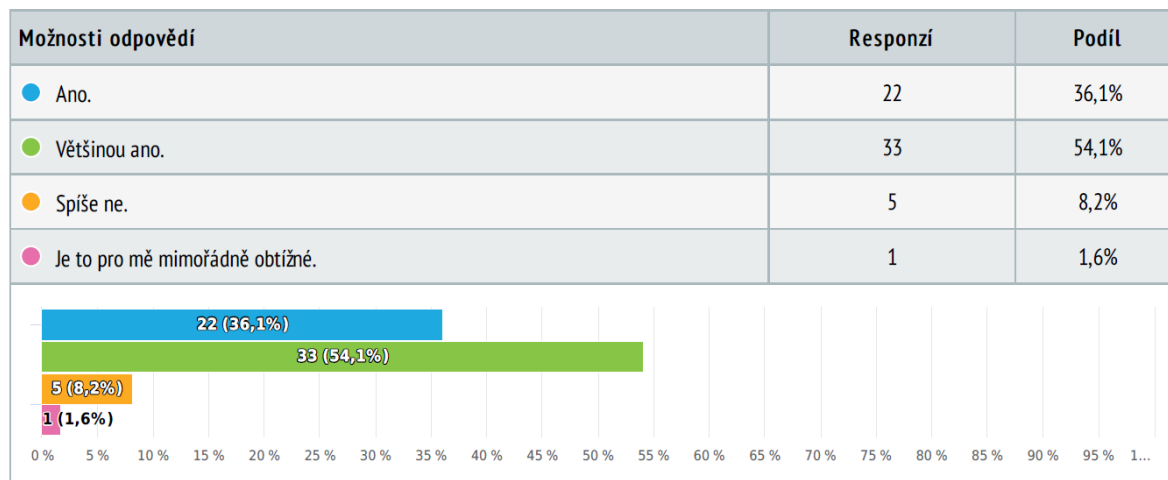
Písmeno c) odst. 1 paragrafu 7 zákona o některých přestupcích obsahuje demonstrativní výčet jednání, kterými lze narušit občanské soužití, což obdobně platí také pro přestupky právnických osob uvedených v odst. 2. Kromě výslovně uvedených možností lze přestupek narušení občanského soužití spáchat také jiným hrubým jednáním než takovým, které je uvedeno v bodech 1-3, resp. 1-2. Hrubé jednání nelze přesně definovat, vždy bude záležet na okolnostech skutku.

Ačkoliv je definovat hrubé jednání jako jakousi zbytkovou kategorii písm. c) složité, z dotazníku vyplývá, že pouze pro 1, 6 % respondentů je v praxi mimořádně obtížné rozeznat meze hrubého jednání a 8,2 % policistů, kteří dotazník zodpověděli spíše nepozná, co se rozumí hrubým jednáním. Naopak 90,2 %, tedy naprostá většina, by hrubé jednání rozpoznala vždy nebo ve většině případů (konkrétně 36,1 % a 54,1 %).

⁴⁹ §7 odst. 1 písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

13 V praxi poznám, co se rozumí hrubým jednáním.

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 3, zdroj - autor

V bodě 1 se zákonodárce vypořádává s problematikou narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví. K dokonání přestupku musí pachatel jednat s úmyslem způsobit následek – tedy narušit občanské soužití a toto musí být prokázáno, nepostačí pouze úmyslně vyhrožovat újmou na zdraví, jak by mohlo být ze znění zákona dovozeno.⁵⁰ Takovým jednáním musí být zároveň pachatel schopen vzbudit obavu, že dojde k proklamovanému následku jeho jednání. Výhrůžky nelze pronášet obecně a nejednoznačně. Ten, vůči němuž jsou činěny, musí pociťovat důvodné obavy o své bezpečí. To znamená, že je možné útok reálně spáchat.⁵¹ Forma, jakou má být vyhrožování provedeno není zákonem definována, lze se ho dopustit jak ústně, tak písemně a judikatura nevyklučuje ani konkludentní formu (posunky či gesty) v případě, že je hrozba dostatečně zřejmá, aby poškozený porozuměl a mohla v něm v něm být vzbuzená důvodná obava.⁵²

Principem přestupku nepravdivého obvinění z přestupku v bodě 2 je snaha přivodit stíhání za přestupek jiné osobě. Musí tedy obvinít člověka, který může být pachatelem přestupku, z čehož vyplývá, že nemůže obvinít osobu mladší 15 let, protože ta za přestupek není odpovědná a nelze ji stíhat. Jestliže by k takovému obvinění došlo, nejednalo by se o přestupek nepravdivého obvinění stejně tak, jako by osoba obvinila sama sebe, protože k naplnění skutkové podstaty je nutné přivodit stíhání jiné osobě. O přestupek se také nebude

⁵⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 884.

⁵¹ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 166.

⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 09.10.2013, č. j. 3 Tdo 1042/2013.

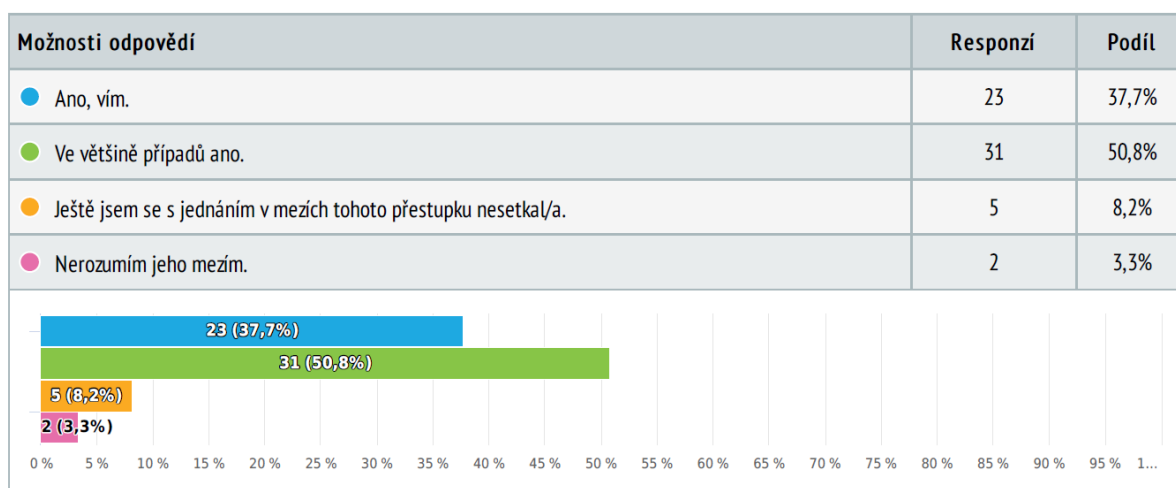
jednat v případě, že někdo jiného obviní z trestného činu. Půjde o křivé obvinění z trestného činu dle § 345 trestního zákoníku.

Schválnost, která je v mezích § 7 odstavce 1 písm. c), zákona č. 251/201 Sb., o některých přestupcích, musí mít povahu hrubého jednání a zároveň musí být způsobilá narušit občanské soužití. Narušit občanské soužití lze hrubým jednáním, o co ale přesně jde není zákonem přesně definováno. „*Hranice mezi hrubým jednáním a "pouhou" nevhodností, neslušností či jinou nesprávností nejsou dány přesně (...). Zadržení míčů, za situace, kdy majitelé předzahrádek byli vystaveni každodennímu strachu, kdy na jejich zahradě přistane míč, není schválnost, která má povahu hrubého jednání. Nejde tedy o jednání, které by vyžadovalo přímý zásah ze strany orgánů veřejné moci.*“⁵³

Otázka č. 12 se věnuje dalšímu neurčitému právnímu pojmu obsaženému v právní úpravě přestupků proti občanskému soužití a sice schválnosti. Z odpovědí je patrné, že většina odpovídajících (88,5 %) rozumí nebo ve většině případů rozumí mezím pojmu „schválnost“. Pouhé 3,3 % dotázaných policistů pojmu nerozumí. Ačkoliv četnost páchaní přestupků proti občanskému soužití je vysoká a s touto problematikou se setkávají zejména základní útvary Policie ČR, z výsledků vyplývá, že necelá desetina (8,2 %) policistů se právě s přestupkem podle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 3 ještě nesetkala.

12 Rozumím mezím jednání přestupku dle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 3, tedy vím, co se rozumí schválností.

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 4 - zdroj: autor

⁵³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2011, čj. 1 A 24/2010-22.

Subjekt

Subjektem může být osoba fyzická, právnická i fyzická osoba podnikající.

Subjektivní stránka

Pro všechny skutkové podstaty, které zahrnují body 1 – 4 platí, že je ke spáchání vyžadováno zavinění úmyslné, zde se tedy právní úprava odklání od obecné zásady pro projednávání přestupků, tedy že postačuje zavinění nedbalostní. Pachatelem může být tedy pouze osoba, která vedle naplnění ostatních znaků skutkové podstaty, jednala úmyslně. U právnických osob se zavinění nezkoumá, nýbrž je založeno na objektivní odpovědnosti s možností liberace.⁵⁴

⁵⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 885.

3 Postup před zahájením řízení o přestupku

Fáze, která předchází zahájení řízení o přestupku slouží zejména k posouzení, zda existují okolnosti odůvodňující zahájení řízení o přestupku. K tomuto lze využít některé procesní postupy jako jsou zajištění důkazů či podání vysvětlení.⁵⁵ Řízení lze zahájit pouze z moci úřední, a to na základě poznatku z výkonu vlastní činnosti správního orgánu nebo na základě oznámení od jiného správního orgánu, policie nebo jakékoliv fyzické či právnické osoby. Jestliže je policistou jednání vyhodnoceno jako přestupek, a to jak na základě aktivní vyhledávací činnosti, tak na základě běžné kontrolní činnosti nebo také z podnětu jiné osoby, může zahájit řízení podle § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky. Pokud však příslušný není, jak je tomu u přestupků proti občanskému soužití, musí věc oznámit příslušnému orgánu, kterým je v tomto případě obecní úřad či přestupková komise. Tato fáze může být zakončena zahájením řízení, postoupením věci příslušnému orgánu anebo odložením věci.⁵⁶

V této práci se samotnému řízení o přestupku nevěnuji, obsahuje pouze problematiku postupu před zahájením řízení, neboť ta je stěžejní pro zodpovězení otázky srozumitelnosti neurčitých právních pojmů pro policisty vykonávající svou činnost na základních útvarech. Považuji ovšem za vhodné alespoň definovat řízení o přestupku a vysvětlit základní aspekty tohoto řízení. „*Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.*“⁵⁷ Řízení o přestupku je druhem správního řízení a podle právní teorie jde o řízení zvláštní, zejména proto že se řídí zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a o řízení o nich. Třetí část zákona o odpovědnosti za přestupky, v níž je upraveno řízení o přestupcích se použije také na problematiku přestupků proti občanskému soužití. Správní řád se použije pouze subsidiárně, tedy na problematiku přestupkovým zákonem neupravenou.

Věcnou příslušnost k projednání přestupku zakotvuje § 60 zákona o odpovědnosti za přestupky, který vychází z předpokladu, že věcná příslušnost správního orgánu je stanovena v zákoně, který obsahuje jednotlivé skutkové podstaty přestupků a pro případ, že by tato příslušnost v konkrétním zákoně stanovena nebyla, použije se pravidlo odstavce 1 – správním

⁵⁵ Ministerstvo vnitra ČR. Odbor legislativy a koordinace předpisů. Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. 2. doplněná verze. [online] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/soubor/pruvodce-novou-upravou-prestupkoveho-prava.aspx>.

⁵⁶ BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 425.

⁵⁷ §9 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád.

orgánem příslušným k řízení je obecní úřad s rozšířenou působností, nestanoví-li zákon jinak.⁵⁸ Působnost tak může být delegována např. na orgány Policie ČR, celní úřad, Českou inspekci životního prostředí či krajské hygienické stanice. Konkrétně projednávání přestupků proti občanskému soužití je svěřeno do působnosti obecních úřadů, a to již zákonem č. 128/2000 Sb., který ukládá obci chránit veřejný pořádek, což potvrzuje druhý odstavec § 60 zákona o odpovědnosti za přestupky. Ten propůjčuje všem obecním úřadům vykonávajícím přenesenou působnost pravomoc rozhodovat o přestupcích proti pořádku v územní samosprávě, veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku.⁵⁹

Primárním hlediskem pro určení místní příslušnosti je místo spáchání přestupku. To znamená, že „*k řízení je místě příslušný správní orgán, v jehož správním obvodu byl přestupek spáchán*“⁶⁰. Důvod pro určení místní příslušnosti podle místa spáchání přestupku má podstatný význam především pro dokazování. Může vzniknout potřeba vykonat některé úkony důležité pro řízení jako ohledání místa činu či výslech svědků.⁶¹ Pokud byl přestupek spáchán v cizině občanem české republiky, platí princip personality v omezené míře, nebo také pokud nelze spolehlivě zjistit místo spáchání přestupku, řídí se místní příslušnost přestupkového orgánu posledním trvalým bydlištěm pachatele přestupku. Pokud byl přestupek spáchán v cizině právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající, která má na území ČR sídlo, vykonává zde činnost nebo zde vlastní nemovitý majetek, řídí se místní příslušnost kritériem místa, kde má či měl podezřelý z přestupku své sídlo, vykonává nebo vykonával svoji činnost nebo vlastní, popř. vlastnil, nemovitý majetek.⁶² Podle posledního pravidla pro určení místní příslušnosti v této posloupnosti bude místě příslušným orgánem ten, v jehož správním obvodu se nejdříve projeví negativní následky skutku, o kterém se má konat řízení.⁶³

3.1 Oznamování přestupku

Řízení o přestupku lze zahájit na základě oznámení orgánu policie, má-li důvodné podezření, že byl spáchán přestupek a není-li sám oprávněn k jeho projednání.⁶⁴ Orgánem policie se rozumí Policie České republiky, která je zákonem o policii definována jako jednotný ozbrojený sbor a také Vojenské policie dle zákona o Vojenské policii plnící úkoly policejní

⁵⁸ BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 358.

⁵⁹ §60 odst. 2 zák. 251/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁶⁰ §62 odst. 1 zák. 251/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁶¹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 458.

⁶² KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 321.

⁶³ § 62 odst. 4 zák. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁶⁴ § 73 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

ochrany, zejm. ozbrojených sil, vojenských objektů a vojenského materiálu.⁶⁵ Oznámení musí směřovat k příslušnému správnímu orgánu, tedy obecnímu úřadu, přestupkové komisi nebo jinému příslušnému orgánu podle zvláštního zákona.

Zákon také v druhé části § 73 stanoví obligatorní náležitosti oznámení. Jde spíše o demonstrativní výčet a minimální standart informací, které musí oznámení obsahovat. Oznamovatel zejména identifikuje osobu podezřelou ze spáchání přestupku za předpokladu, že je mu známá, dále pak popis skutku, v němž je přestupek spatřován, místo a čas spáchání spolu s uvedením příslušného ustanovení zákona obsahující právní normu, která má být tímto skutkem porušena. Oznamující subjekt přiloží rovněž všechny důkazní prostředky, které mu jsou známy a jsou relevantní pro řízení o přestupku. Důležité ovšem je, aby bylo oznámení co nejúplnější. Jeho obsah má vliv zejména na rozhodnutí, zda řízení zahájit či věc odložit. Pro konání řízení a vynesení rozhodnutí musí správní orgán, který je k řízení příslušný – ten, jemuž byla věc oznámena, shromáždit dostatek důkazních prostředků a provést potřebná šetření. Nelze vycházet pouze z oznámení. Je-li orgánem policie oznámen přestupek, kdy osoba pachatele není známá, správní orgán je v rámci postupu před zahájením řízení povinen zjistit, jestli jsou dány zákonné podmínky pro zahájení řízení o přestupku a jestli je oznámení úplné. V případě, že oznámení neobsahuje všechny potřebné skutečnosti, je povinen vlastní činností shromáždit potřebné důkazy. A to za předpokladu, že již z oznámení nejsou patrné důvody pro odložení věci.⁶⁶ Oznámení přestupku má být pouze výchozím informačním podkladem a má poskytovat prvotní mapu toho, na jaké skutečnosti důležité pro řízení se má dále správní orgán zaměřit při zjišťování skutkového stavu. Samo o sobě nepostačuje jako důkaz k prokázání viny obviněného. Mělo by být rovněž učiněno „bez zbytečného odkladu“, přičemž forma oznámení není předepsána.⁶⁷ Policie oznamuje přestupky § 7 zákona o některých přestupcích správním orgánům příslušným k projednání věci elektronicky, prostřednictvím datové schránky, a rovněž zasílá celý spisový materiál na adresu příslušného orgánu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl. Součástí spisového materiálu je úřední záznam vyhotovený policistou, který obsahuje popis úkonu orgánu policie, resp. „*uvedení času, důvodu, průběhu a okolností úkonu*“⁶⁸.

⁶⁵ BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 425.

⁶⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 576.

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. ledna 2016, č. j. 2 As 217/2015-47.

⁶⁸ § 109 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

3.2 Oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech

Vedle obecné úpravy oznamování přestupků, kterou nabízí v § 73 obsahuje následující § 74 nejen oznámení policie, ale také některé postupy jako prošetřování přestupku a shromažďování důkazů. „*Jedná se o přestupky, které vzhledem k předmětu činnosti policie bude orgán policie častěji oznamovat a kde lze předpokládat možnost zajištění důkazů nebo podrobnějšího zjištění podkladů pro přestupkové řízení právě ze strany oznamovatele, tedy orgánu policie.*“⁶⁹ Povinnost šetřit se vztahuje zejm. na skutkové podstaty přestupků, které jsou předmětem úpravy zákona o některých přestupcích jako přestupky proti veřejnému pořádku, majetku, pořádku v územní samosprávě a státní správě a také na přestupky proti občanskému soužití, pokud v jejich důsledku došlo k ublížení na zdraví. Dále pak také na přestupky podle zákona o silničním provozu, na úseku požární ochrany nebo na ty, o kterých to stanoví jiný zákon.⁷⁰ Výsledek šetření má zejména přispět k identifikaci osoby pachatele a co nejpřesnějšímu objasnění skutku.

§ 74 je ve vztahu k předchozímu paragrafu speciální a stanovuje povinnost orgánu policie učinit nezbytná šetření, která usnadní další průběh řízení a k jejichž provedení má orgán policie zvláštní oprávnění. V souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků je orgán policie podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky oprávněn zejména

- vyžadovat výpis z evidence Rejstříku trestů v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu a z evidence přestupků za účelem zjištění, zda nejde o opakovaný přestupek
- vyžadovat provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu
- požadovat odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu nebo jiné odborné vyšetření
- provést ohledání místa přestupku, ohledání věci mající vztah ke spáchanému přestupku a v souvislosti s tím zjišťovat a zajišťovat stopy
- požadovat vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele

⁶⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich [online]. [cit. 10. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/209402/1/2#pa_74>.

⁷⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 420-421.

- vyzvat k prokázání totožnosti osobou podezřelou ze spáchání přestupku nebo trestného činu
- zajistit osobu, která byla přistižena při jednání vykazujícím znaky přestupku, existuje-li důvodná obava, že bude v páchání pokračovat nebo mařit průběh vyšetřování
- obstarat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály
- vyzvat osobu k vydání věci lze-li se důvodně domnívat, že v řízení o přestupku může být uloženo její propadnutí nebo může být zabrána anebo jde o věc důležitou pro řízení o přestupku
- žádat od správce evidence nebo zpracovatele poskytnutí informací z evidence provozované na základě jiného právního předpisu (např. evidence cestovních dokladů, evidence obyvatel, evidence motorových vozidel, katastru nemovitostí apod.)
- žádat od právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací poskytnutí provozních a lokalizačních údajů.⁷¹

Policie má řadu dalších oprávnění na úseku řízení o přestupcích, která jí přiznávají jiné zákony než zákon o policii zejména

- zadržet zbraň kategorie A, B, C nebo D, střelivo, černý lovecký prach, bezdýmny prach, zápalky, zbrojní průkaz, zbrojní licenci, průkaz zbraně, zbrojní průvodní list pro trvalý vývoz, aj. podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu⁷²
- oprávněna měřit rychlost vozidel za účelem zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích; použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, které stojí na místě, do něhož je vjezd zakázán a jeho řidič není na místě přítomen, k zabránění odjezdu vozidla, které stojí na chodníku, kde to není povoleno nebo je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství; vybírat kauci od řidičů motorových vozidel, u nichž je důvodné podezření, že se budou vyhýbat přestupkovému řízení podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů⁷³.

⁷¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii české republiky.

⁷² Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu.

⁷³ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.

§ 74 odstavec 3 upravuje dvě možnosti policejního orgánu, jak naložit s výsledkem svého šetření. Věc předá příslušnému orgánu, jde-li o jednání, které vykazuje znaky přestupku, nebo nasvědčují-li zjištěné skutečnosti, že jde o trestný čin. Jednáním majícím znaky přestupku, se rozumí takové jednání, které se projedná podle zvláštních právních předpisů a sice jednání, kterého se dopustila osoba požívající výsad a imunit podle jiného zákona a mezinárodního práva nebo příslušník bezpečnostního sboru či osoba podléhající vojenské kázeňské pravomoci nebo osoba ve výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody. Věc tedy musí být předána příslušným orgánům k projednání přestupků a trestných činů výše zmíněných osob.⁷⁴ Druhou možností je odložení věci hned z několika důvodů: není dáno podezření z přestupku; přestupek nelze projednat; do 30 dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, nezjistí skutečnosti odůvodňující podezření, že jej spáchala určitá osoba.⁷⁵

3.3 Součinnost

*„Orgán policie nebo jiný správní orgán provede bez zbytečného odkladu na žádost příslušného správního orgánu úkony potřebné k prověřování oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí.“*⁷⁶ V § 75 je upravena součinnost orgánu příslušného k projednání přestupku a jiných správních orgánů nebo policejního orgánu. Tento postup vyjadřuje zejména zásadu efektivity řízení, procesní ekonomie a zásadu dobré správy.

Podle § 73 zákona o odpovědnosti za přestupky je policejní orgán povinen příslušnému správnímu orgánu oznámit důvodné podezření, že byl spáchán přestupek, zatímco § 74 stanovuje policejnímu orgánu také povinnost provést šetření v konkrétních případech a výsledek těchto šetření sdělit správnímu orgánu, který je příslušný konat řízení. Následujícího ustanovení je tedy využito v situaci, kdy postup podle předchozích paragrafů není dostačující a v důsledku toho by byla narušena efektivita řízení. Součinnost lze vyžadovat a provádět před i v průběhu zahájení řízení. Orgán, od něhož je vyžadována součinnost, je povinen bez zbytečného odkladu provést všechny úkony potřebné k prověření oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí.⁷⁷

*„Pokud orgán policie nebo jiný správní orgán není k provedení požadovaných úkonů příslušný, neprovede je a vyrozumí o tom příslušný správní orgán.“*⁷⁸ Důvody pro neprovedení

⁷⁴ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 580-581.

⁷⁵ § 74 odst. 4 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁷⁶ § 75 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁷⁷ BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 433-434.

⁷⁸ § 75 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

požadovaných úkonů jsou zde omezeny na nepříslušnost, nicméně od orgánu policie nesmí být vyžadováno provedení takových úkolů, které je možné provést jiným způsobem. Policie by neměla být příliš zatěžována činnostmi administrativní povahy, nesouvisejícími s plněním její hlavní funkce, tj. zajišťování pořádku a bezpečnosti ve státě.

3.4 Odložení věci

Dle § 76 je správní orgán povinen před zahájením řízení prověřit, zda neexistuje některý z důvodů pro odložení věci. Pokud zjistí, že existuje důvod stanovený zákonem, je povinen věc odložit.⁷⁹ Policejní orgán provádí taktéž šetření před zahájením řízení a v případě, že shledá důvod pro odložení věci, který musí řádně odůvodnit, věc neoznámí správnímu orgánu, nýbrž věc odloží. Důvody pro odložení věci jsou dány v § 76 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁷⁹ BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 437-438.

4 Vybrané otázky z dotazníku k bakalářské práci

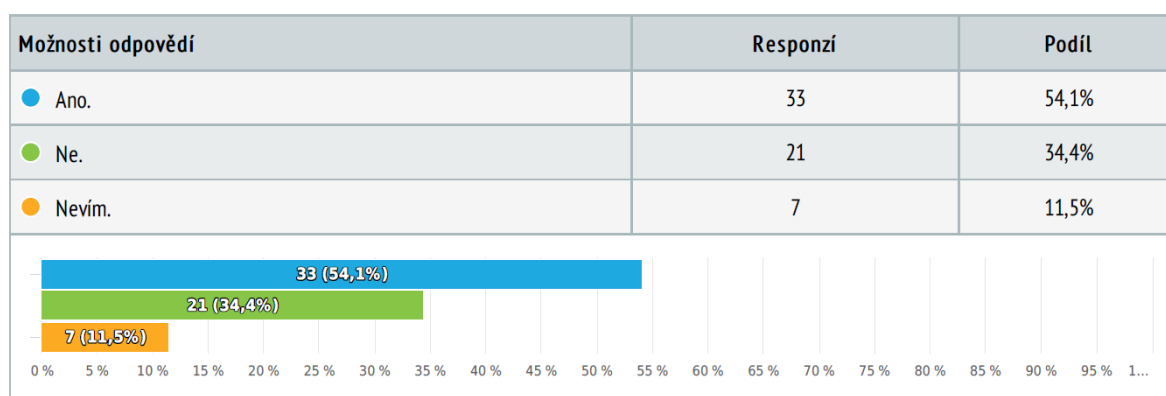
Dotazník byl vytvořen prostřednictvím webových stránek www.survio.cz, aby poskytl subjektivní odpovědi vztahující se k problematice neurčitých právních pojmů obsažených v účinné právní úpravě přestupků proti občanskému soužití. Je určen pouze příslušníkům ve služebním poměru u Policie ČR, kteří vykonávají službu na základních útvech Policie ČR, tedy na obvodních odděleních. Dotazník byl testován nejdříve 5 policisty, jejichž odpovědi byly smazány a později byl dotazník spuštěn pro další respondenty, aby byl zajištěn bezvadný průběh dotazování.

4.1 Otázka č. 2, č. 3 a č. 5

Následující otázky cílí na zjištění skutečnosti, zda se policisté před nástupem do služebního poměru setkali s přestupky podle § 7 zákona odst. 1 a 2 zákona 251/2016 Sb., o některých přestupcích ve znění pozdějších předpisů. A pokud tomu tak bylo, v jaké konkrétní situaci. Odpovědi jsou relevantní pro vyhodnocení toho, zda se policisté při výkonu služby na obvodních odděleních setkávají s problematikou přestupků proti občanskému soužití poprvé a v jakých situacích.

2 Setkal/a jste se před nástupem do služebního poměru s pojmem "přestupek proti občanskému soužití"?

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

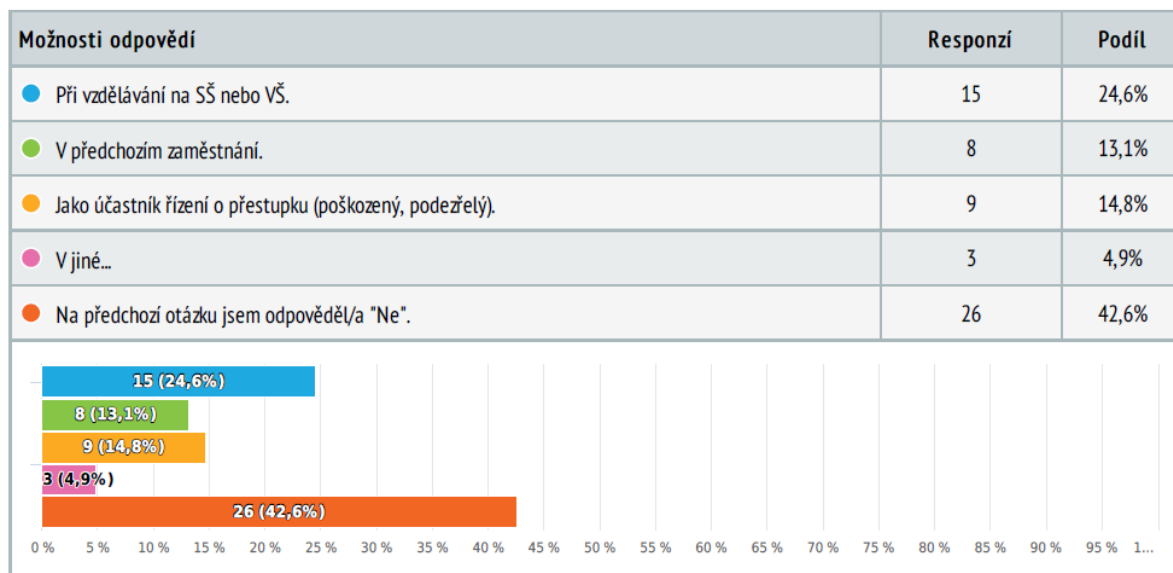
Obrázek 5, zdroj: autor

I přes procentní odchylku u odpovědí v otázce č. 2: „Setkal/a jste se před nástupem do služebního poměru s pojmem "přestupek proti občanskému soužití"?" se s odpověďmi v otázce č. 3: „Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a "ano", v jaké situaci jste se s přestupkem proti občanskému soužití setkal/a?“ shodují. 54,1 % respondentů se před přijetím do služebního

oměru s přestupkem proti občanskému soužití setkala. Z toho největší podíl při studiu a dále pak v podobném poměru buď v předchozím zaměstnání či jako účastník řízení o přestupku.

3 Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a "ano", v jaké situaci jste se s přestupkem proti občanskému soužití setkal/a?

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

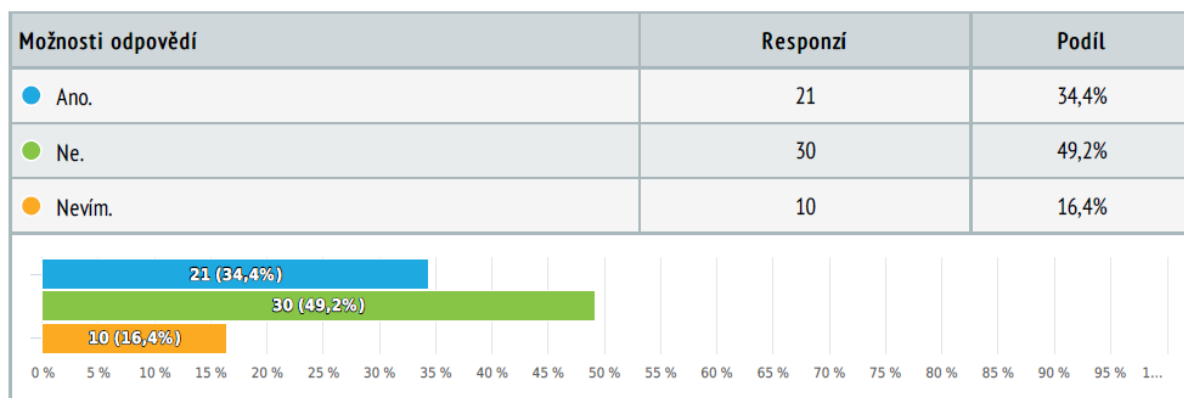

Obrázek 6, zdroj: autor

Z otázky č. 5 vyplývají dva poznatky: 1. většina respondentů nepovažuje podané informace o problematice neurčitých právních pojmů v průběhu základní odborné přípravy za dostačující, 2. policisté ve většině plní povinnost vyplývající ze zákona č. 361/2003 Sb., o příslušnících bezpečnostních sborů, tedy prohlubují svou odbornost.

5 Byl Vám v průběhu Základní odborné přípravy dle Vašeho názoru podán dostatek informací o problematice neurčitých právních pojmů?

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 7, zdroj: autor

4.2 Komparace otázky č. 1 a č. 6

Vybraná komparace naznačuje, že povědomí o neurčitých právních pojmech a snazší rozpoznávání jejich mezí roste přímo úměrně délce trvání služebního poměru. Je zjevné, že po určité době výkonu služby (od 4 let služby) příslušník policie ve služebním poměru konkrétní neurčité právní pojmy zná, tudíž se v právní úpravě přestupků proti občanskému soužití orientuje lépe nežli policista, jehož služební poměr trvá kratší dobu. Z celkového počtu 48 respondentů, kteří slouží u Policie ČR déle než 4 roky a odpověděli na tento dotazník, nebyl nikdo, kdo by odpověděl, že neví, co je neurčitý právní pojem. U kratší dobu sloužících policistů pak 5 ze 13 dotázaných, vybralo možnost, že neví, co je neurčitý právní pojem. I přesto existuje určitá část déle sloužících policistů, která, ač o existenci neurčitého právní pojmu ví, nerozpozná jeho meze.

1. OTÁZKA

1. Jak dlouho (počet let) jste ve služebním poměru u Policie ČR? ▾

2. OTÁZKA

6. Jestliže se ve znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přeštu...

	0 - 2	2 - 4	4 - 6	6 a více
Ano, nedělá mi to problém.	0	2	8	13
Často se mi daří pochopit jeho význam v kontextu právní normy.	2	3	8	12
Vím o existenci neurčitého právního pojmu, ale většinou nerozpoznám jeho meze.	0	1	4	3
Nevím, co je neurčitý právní pojem.	2	3	0	0
Celkem	4	9	20	28

Obrázek 8 - zdroj: autor

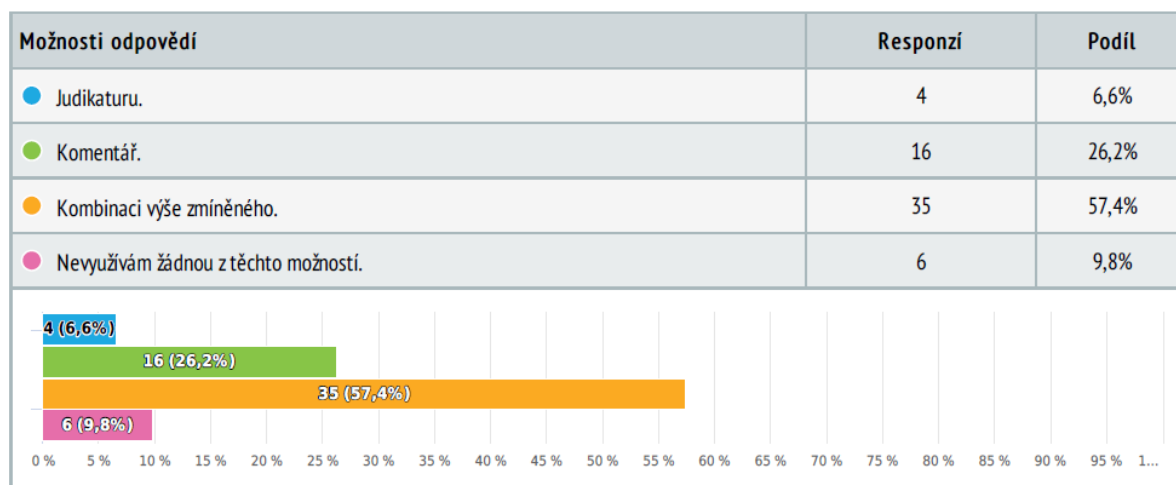
4.3 Otázky č. 7. – 9.

Tato série otázek směřuje ke zjištění nejvhodnějšího „pomocníka“ k výkladu neurčitého právního pojmu v právní úpravě přestupků proti občanskému soužití. Zařazení těchto otázek do dotazníku má za cíl ověřit, zda prostředky jako judikatura, důvodová zpráva či komentář, dostatečně definují význam neurčitého právního pojmu a jsou pro policisty přínosem z hlediska lepšího pochopení právní úpravy a její aplikace.

Z hlediska četnosti využívání vede judikatura v kombinaci s komentářem (57,4 %). Samotnou judikaturu využívá pouze 6,6 % policistů, zatímco komentář je oblíbenější s 26,2 %. Pokud se policista rozhodne nevyužít judikatury ani komentované literatury zpravidla si, dle výsledků dotazníku, nejčastěji vyžádá radu zkušenějšího kolegy. Velkým pozitivem pro mě je, že všichni dotázaní policisté mají na svých odděleních přístup k judikatuře či komentářům a 78,7 % ze všech, kteří vyplnili dotazník by mělo zájem o školení k využití judikatury v praxi.

7 K výkladu neurčitých právních pojmů používám nejčastěji:

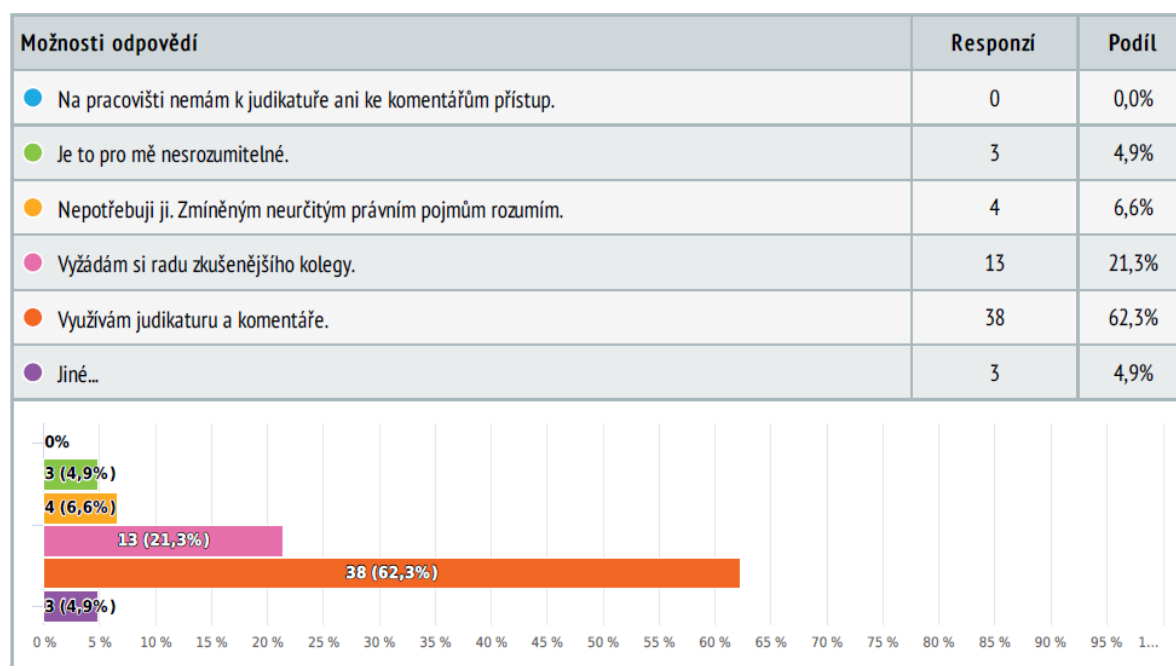
Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 9, zdroj: autor

8 (Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a, že nevyžíváte žádnou z možností) Jaký je důvod, že nevyžíváte judikatury nebo komentáře k výkladu neurčitého právního pojmu?

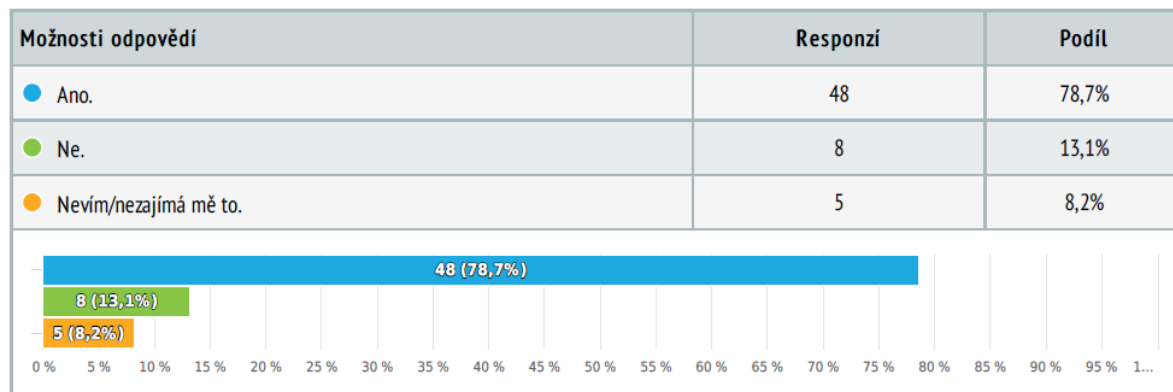
Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 10, zdroj: autor

9 Měl/a byste zájem o školení k využití judikatury v praxi?

Výběr z možností, zodpovězeno 61 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 11, zdroj: autor

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo především zjistit, zda mají neurčité právní pojmy negativní vliv na srozumitelnost právní úpravy, nebo jestli je lze pomocí judikatury definovat do té míry, že je ani nemůžeme považovat za neurčité právní pojmy. K naplnění tohoto cíle byly využity informace z různých zdrojů: literatury, právních předpisů, monografií a zejména pak judikatury. Po napsání této bakalářské práce mohu říct, že judikatura doplňuje právní úpravu dostatečně a ve většině situací je možné s její pomocí vyložit neurčitý právní pojem a porozumět mu v kontextu konkrétního ustanovení. V některých případech judikatura dokonce poskytuje konkrétní příklady slov, jimiž může být naplněna skutková podstata přestupku ublížení na cti hrubou urážkou, vzhledem ke konkrétní situaci a okolnostem, přičemž judikatura uvádí zejm. výrazy typu: „parchant“, „coura“, „kretén“ apod. Stanoví i jednání, kterým skutkovou podstatu přestupku zpravidla nepůjde naplnit, jako nesprávně zvolené oslovení, přestože se jedná o určitý projev neúcty. Přestože situací, ve kterých může dojít k posuzovanému jednání může být bezpočet, judikatura již poskytuje dostatečné množství příkladů, na základě kterých, je možno dané jednání subsumovat pod konkrétní paragrafové znění.

Odpověď na otázku, zda je pro policisty při výkonu jejich činnosti výskyt neurčitých právních pojmů v právní úpravě negativní či dokonce přitěžující, je jednoznačná, nikoli však jednoduchá. Jednoznačné je, že právní úprava §7 zák. o některých přestupcích není lehce uchopitelná právě kvůli výskytu neurčitých právních pojmů a klade tak vyšší požadavky na vzdělání a znalosti policistů v této oblasti. Z dotazníkového průzkumu vyplynulo, že před nástupem do služebního poměru k Policii ČR se s přestupky proti občanskému soužití setkala zhruba polovina dotázaných, byly během základní odborné přípravy neurčité právní pojmy v problematice občanského soužití vysvětleny dostatečně jen pro třetinu dotázaných. Přestože výše uvedené nevyznívá příliš lichotivě, jsou policisté schopni rozpoznat meze neurčitých právních pojmů, což bylo předmětem dotazníku. Na konkrétní otázky dotazníku týkající se významu neurčitých právních pojmů v kontextu jednotlivých ustanoveních odpovídali v naprosté většině v souladu s názorem soudů. Tento názor rovněž podporuje zjištění, že čím déle jsou policisté ve služebním poměru, tím mají lepší přehled v právní úpravě přestupků proti občanskému soužití.

Dotazování rovněž směřovalo k zjištění četnosti využívání judikatury či komentované literatury při objasňování významu neurčitých právních pojmů a její dostupnosti na obvodních odděleních. Z provedeného dotazníku vyplývá, že při vymezení neurčitých právních pojmů

policisté nejčastěji využívají kombinaci judikatury a komentářů. Dále bylo zjištěno, že z dotázaných policistů neexistuje žádný, který by neměl v současné době přístup k těmto zdrojům, což považuji za velmi důležité. Dotázaní by, přestože využívají zmiňované možnosti a v problematice se orientují, v téměř 80 % uvítali možnost proškolení se.

Seznam literatury

Monografie a komentářová literatura

- 1) FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní trestání. 1. vydání. Praha: Leges, 2017.
- 2) JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017.
- 3) STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019.
- 4) KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2019.
- 5) BOHADLO, David a kol. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 425.

Odborné články

- 1) KUDLÍK, Leoš. Znevážení postavení úřední osoby jako nový přestupek [online]. [iurium.cz](https://www.iurium.cz), 3.8.2017 [cit. 23. dubna 2020]. Dostupné na: <
<https://www.iurium.cz/2017/08/03/znevazeni-postaveni-uredni-osoby-jako-novy-prestupek/>>

Právní předpisy

- 1) Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
- 2) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- 3) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.
- 4) Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.
- 5) Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- 6) Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.
- 7) Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu.
- 8) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.

Soudní rozhodnutí

- 1) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2010, čj. 5 As 76/2009 – 69.

- 2) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1.2007, č. j. 2 As 60/2006 – 53.
- 3) Nález Ústavního soudu ze dne 11.11.2005, č.j. I ÚS 453/03.
- 4) Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, publikační č. 1843/2009.
- 5) Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, č.j. I.ÚS 453/03.
- 6) Nález Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2005, č. j. IV.ÚS 146/04.
- 7) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2013, čj. 8 As 16/2012-52.
- 8) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 11. 2002, č. j. 7 Tdo 879/2002.
- 9) Rozsudek krajského soudu v Praze ze dne 22.1.2018, č. j. 10 Tdo 70/2018 – 71.
- 10) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3.3.2011, č. j. 4 Tdo 163/2011 – 27.
- 11) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2013, čj. 1 A 20/2011-29.
- 12) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, čj. 4 As 40/2007-53.
- 13) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 09.10.2013, č. j. 3 Tdo 1042/2013.
- 14) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2011, čj. 1 A 24/2010-22.
- 15) Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. ledna 2016, č. j. 2 As 217/2015-47.

Ostatní

- 1) Ministerstvo vnitra ČR. Odbor legislativy a koordinace předpisů. Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. 2. doplněná verze. [online] Dostupné na:<https://www.mvcr.cz/soubor/pruvodce-novou-upravou-prestupkoveho-prava.aspx>.
- 2) Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich [online]. [cit. 10. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/209402/1/2#pa_74>.
- 3) Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/209403/1/2#pa_7>.
- 4) Rozbor a zhodnocení výsledků prověrky rozhodování některých okresních soudů o trestných činech ublížení na zdraví podle § 221 a § 222 tr. zák. ve II. pololetí 1964, projednaného a schváleného plénem Nejvyššího soudu dne 2. července 1965, č. j. Pls 5/65.

Abstrakt a klíčová slova

Název práce: Přestupky proti občanskému soužití

Podnázev: Vliv neurčitých právních pojmů na srozumitelnost právní úpravy pro příslušníky Policie ČR

Abstrakt

Právní úprava přestupků proti občanskému soužití v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích obsahuje několik neurčitých právních pojmů a úkolem této bakalářské práce je posoudit jejich vliv na srozumitelnost právní úpravy, a to zejména pro policisty ze základních útvarů PČR, a také zjistit četnost využívání dostupné judikatury, komentované literatury nebo jiných zdrojů, jimiž lze definovat, alespoň z části, některé neurčité pojmy. Bakalářská práce je dělena do čtyř kapitol, přičemž první kapitola „právní úprava přestupků proti občanskému soužití“ pojednává o zákoně o některých přestupcích, jeho vzniku, definici pojmu občanské soužití či samotnou strukturu předmětného § 7. Stěženi části práce je kapitola druhá obsahující rozbor vybraných skutkových podstat přestupku proti občanskému soužití s aplikací judikatury objasňující význam obsažených neurčitých právních pojmů. V kapitole třetí je popsán postup před zahájením řízení upravující činnost policie na úseku oznamování přestupku proti občanskému soužití příslušnému správnímu orgánu. Součástí práce je také vyhodnocení dotazníku rozeslaného mezi policisty, aby bylo zjištěno, zda využívají judikaturu, a zda jí rozumí. Autorka práce považuje judikaturu za přínosnou k výkladu neurčitých právních pojmů, s čímž se ztotožňuje většina dotázaných policistů. Většina z nich judikaturu využívá a ztotožňuje se s názory soudů.

Klíčová slova: správní právo, přestupky, občanské soužití, judikatura, neurčitý právní pojem, Policie ČR

Title: Administrative offences against civil coexistence

The influence of uncertain legal terms on the comprehensibility of legislation for members of the Police of the Czech Republic

Abstract

Legal regulation of offenses against civil coexistence contained in the Act No. 251/2016 Coll. comprise a few uncertain legal terms. The goal of this bachelor thesis is to assess their influence on comprehensibility of legislation for members of the Police of the Czech Republic and also to find out the frequency of use of available case law, commentaries and other sources which help to define, at least in part, uncertain legal terms. Bachelor thesis consists of four chapters. First chapter discusses about legislation in the Act No. 251/2016 Coll. especially paragraph 7, the emergence of the law and defines term „social coexistence“. In the next chapter, there are told over chosen facts from the paragraph 7 with application of appropriate case law. Pre-litigation procedure, which binds policemen during the process of offense notifications is described in the third chapter. The work also includes the evaluation of questionnaire sent to police officers to find out whether they use case law or they not and if they understand case law. Author considers case law useful to understand the meaning of uncertain legal terms, which was confirmed by the interviewed police officers. Most of them use case law and identify with it.

Key words: administrative law, administrative offences, civil coexistence, uncertain legal terms, case law, Police of the Czech Republic

Příloha: dotazník

Dotazník k bakalářské práci

1 Jak dlouho (počet let) jste ve služebním poměru u Policie ČR?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 0 - 2 2 - 4 4 - 6 6 a více

2 Setkal/a jste se před nástupem do služebního poměru s pojmem "přestupek proti občanskému soužití"?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano. Ne. Nevím.

3 Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a "ano", v jaké situaci jste se s přestupkem proti občanskému soužití setkal/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Při vzdělávání na SŠ nebo VŠ. V předchozím zaměstnání. Jako účastník řízení o přestupku (poškozený, podezřelý). Na předchozí otázku jsem odpověděl/a "Ne".
- V jiné...

4 Při výkonu své profese pracuji s problematikou přestupků proti občanskému soužití dle zák. č. 251/2016 Sb.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano. Ne. Nerozumím otázce.

5 Byl Vám v průběhu Základní odborné přípravy dle Vašeho názoru podán dostatek informací o problematice neurčitých právních pojmů?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano. Ne. Nevím.

6 Jestliže se ve znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích setkáte s neurčitým právním pojmem, umíte ho pomocí vhodných prostředků (komentář, DZ, judikatura,...) vyložit a aplikovat na konkrétní situaci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- Ano, nedělá mi to problém.
 Často se mi daří pochopit jeho význam v kontextu právní normy.
 Vím o existenci neurčitého právního pojmu, ale většinou nerozpoznám jeho meze.
 Nevím, co je neurčitý právní pojem.

7 K výkladu neurčitých právních pojmů používám nejčastěji:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- Judikaturu.
 Komentář.
 Kombinaci výše zmíněného.
 Nevyužívám žádnou z těchto možností.

8 (Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a, že nevyužíváte žádnou z možností) Jaký je důvod, že nevyužíváte judikatury nebo komentáře k výkladu neurčitého právního pojmu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- Na pracovišti nemám k judikatuře ani ke komentářům přístup.
 Je to pro mě nesrozumitelné.
 Nepotřebuji ji. Zmíněným neurčitým právním pojmům rozumím.
 Vyžádám si radu zkušenějšího kolegy.
- Využívám judikaturu a komentáře.
- Jiné...

9 Měl/a byste zájem o školení k využití judikatury v praxi?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- Ano.
 Ne.
 Nevím/nezajímá mě to.

10 Přestupek ublížení na cti lze spáchat jen zesměšněním nebo hrubou urážkou. V praxi poznám, co se rozumí hrubou urážkou...

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- Ano.
 Zpravidla je to ze situace zřejmé.
 Nepoznám rozdíl mezi urážkou a hrubou urážkou.
 Nepoznám rozdíl mezi urážkou a hrubou urážkou, ale umím to zjistit.

11 Mohou být přehánění, nadsázka či sarkasmus považovány samy o sobě za hrubou urážku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ne, právo na svobodu projevu je garantováno. Spíše ne. Ano, vždy se bude jednat o hrubou urážku. Nevím.

12 Rozumím mezím jednání přestupku dle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 3, tedy vím, co se rozumí schválností.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano, vím. Ve většině případů ano. Ještě jsem se s jednáním v mezích tohoto přestupku nesetkal/a. Nerozumím jeho mezím.

13 V praxi poznám, co se rozumí hrubým jednáním.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano. Většinou ano. Spíše ne. Je to pro mě mimořádně obtížné.